

DATOS IDENTIFICATIVOS

Educación de Adultos

Materia	Educación de Adultos			
Código	005M007V01107			
Titulación	Máster Universitario en Intervención Multidisciplinar na Diversidade en Contextos Educativos			
Descriptores	Creditos ECTS 4.5	Carácter OP	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Idioma	Castelán Inglés			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa Didáctica, organización escolar e métodos de investigación Didácticas especiais			
Coordinador/a	Ricoy Lorenzo, María Carmen			
Profesorado	Failde Garrido, José María Membiebla Iglesia, Pedro Ricoy Lorenzo, María Carmen Seoane Pérez, Emilia			
Correo-e	cricoy@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	<p>O Módulo 4 Procesos formativos en persoas adultas, está integrado pola materia de: Educación de adultos e Calidade de vida para as persoas maiores. Esta materia de Educación de adultos é a primeira que se imparte neste módulo, durante o primeiro cuatrimestre.</p> <p>Os contidos desta materia xiran ao redor do:</p> <ul style="list-style-type: none">- Deseño de programas e metodoloxías de ensino-aprendizaxe para adultos- Os programas universitarios para maiores- Ageism: actitudes, prexuízos e estereotipos cara as persoas maiores <p>Esta materia permite adquirir unha formación teórico multidisciplinar e comprender os fundamentos teórico-prácticos relacionados coa educación de persoas adultas, coñecendo e analizando situacions reais tanto en contextos educativos formais como non formais e establecendo contacto directo con experiencias, así mesmo favorece a adquisición de coñecementos e destrezas axeitados para o deseño e posta en práctica de proposta de intervención no ámbito da educación de persoas adultas.</p>			

Competencias de titulación

Carácter A Código	Competencias Específicas
A1	Comprender os principios básicos dos grandes ámbitos da diversidade dende unha perspectiva multidisciplinar
A2	Adquirir habilidades básicas de deseño, aplicación e avaliación de propostas de intervención dirixidas a traballar coa diversidade, valorando especialmente as colaboracións innovadoras
A3	Adquirir instrumentos conceptuais e metodolóxicos que faciliten a análise e reflexión sobre as prácticas profesionais relacionadas co tratamiento da diversidade, en especial de aquellas que posúen un alto grao de innovación
A4	Realizar estudos sistemáticos, sobre todo os que implicaren melloras de prácticas educativas, sendo capaz de difundilos con claridade a diversos tipos de audiencias

A5	Elaborar materiais específicos para traballar coa diversidade, valorando, na medida das posibilidades, a súa aplicación na práctica
A6	Utilizar as novas tecnoloxías en diferentes contextos: formativos, de investigación, de aplicación profesional, para difundir e compartir ideas, etc.
A7	Dominar diferentes estratexias metodolóxicas co propósito de mellorar as condutas profesionais e facilitar a aprendizaxe autónoma, a través do emprego de recursos como os contratos de aprendizaxe, a aprendizaxe baseada en problemas ou o uso de cartafoles.
A8	Coñecer a lexislación básica referida á diversidade nos contextos educativos e socio-educativos, analizando a súa implicación no exercicio profesional
A9	Identificar os servizos de apoio escolares e socio-comunitarios que poden ser de utilidade no ámbito da diversidade
A10	Planificar e organizar traballos tutelados, sendo capaz de buscar e analizar información procedente de diferentes fontes, obter e analizar datos e elaborar con corrección un informe relacionado con algún dos módulos do mestrado
A11	Comprender, analizar e valorar as dimensións éticas e políticas implícitas nos procesos educativos formais e non formais en contextos de diversidade
A12	Relacionar os contidos do mestrado coa experiencia persoal e con situacíons educativas reais
A13	Ser conscientes de que no ámbito educativo se toman continuamente decisións relacionadas co tratamento da diversidade, sendo necesario sacar á luz as ideas/teorías nas que se fundamentan esas decisións, tanto as persoais como as institucionais e colectivas.
A14	Ser capaz de emitir unha valoración crítica sobre programas, materiais e prácticas educativas e socio-educativas relacionadas coa diversidade
A15	Promover unha actitude positiva cara as ideas e as prácticas educativas innovadoras relacionadas coa diversidade
A16	Adquirir condutas de respecto e de axuda. Ser sensibles a todo tipo de diversidade
A17	Adquirir as habilidades básicas para o debate e a exposición de ideas fundamentadas
A18	Favorecer o traballo cooperativo, asumindo responsabilidades e aceptando a disparidade de Opinións

Carácter B Código Competencias Transversais

B1	Adquirir unha formación teórica de carácter multidisciplinar e comprender os fundamentos teórico-prácticos relacionados cos ámbitos de diversidade, con énfase nas necesidades educativas especiales, interculturalismo, compensación de desigualdades, sexo/xénero e educación de persoas adultas
B2	Coñecer e analizar as situacíons reais de diversidade que se poden ver reflectidas nos contextos educativos, tanto formais como non formais, empregando procesos sistemáticos de indagación
B3	Establecer contacto directo con experiencias innovadoras relacionadas coa diversidade, valorando o seu interese e as posibilidades de seren transferidas a outros contextos profesionais semellantes, así como de seren aplicables a situacíons novas e emergentes
B4	Favorecer a adquisición dos coñecementos e destrezas axeitadas para o deseño, posta en práctica e avaliación de propostas de intervención no ámbito da diversidade, ofrecendo novas iniciativas na resolución dos problemas
B5	Adquirir un compromiso ético no desenvolvemento da profesión, especialmente no referido ao apoio dos colectivos e sectores sociais discriminados e menos favorecidos

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
Comprender os principios básicos da educación de adultos dende unha perspectiva multidisciplinar.	saber	A1
Coñecer e poder considerar os componentes claves e a singularidade do proceso formativo con persoas adultas.	saber	A1
Analizar perfís profesionais actuais e emerxentes relacionados coa educación de adultos.	saber saber facer	A1 A4 B2

Contar con habilidades básicas de planificación e posta en práctica para a implementación de programas e recursos relacionados coa educación de adultos.	saber facer	A2
Adquirir habilidades persoais e interpersoais que favorezan tanto a autonomía da aprendizaxe como o traballo colaborativo no campo da educación de adultos.	saber facer Saber estar / ser	B4 B5
Identificar os elementos do deseño de programas de educación formal e non formal para persoas adultas.	saber saber facer	A3 B1
Analizar e valorar as propostas curriculares da administración e outras alternativas dende unha apertura as ideas dos demás.	saber facer	A3
Identificar os servizos socio-comunitarios e as súas actividades profesionais que podan servir de apoio á institución escolar no relativo á educación de adultos.	saber facer	A9
Adquirir condutas de respecto e de axuda hacia as persoas mayores.	Saber estar / ser	A16
Adquirir un compromiso etico no desenvolvemento da intervención profesional cas persoas mayores, evitando actitudes paternalistas e prexuizos.	saber facer Saber estar / ser	B5

Contidos

Tema

Aproximaciones teóricas ao envellecemento	Conceptos introductorios e definicións básicas relacioadas co “viejismo” ou “ageism”. Ageism positivo e negativo. Causas e consecuencia do Ageism: individuais, sociais e culturais. Avaliación do ageism. Liñas de intervención para fomentar o respeto a diversidade, para incrementar a autoestima e o “empowerment” das persoas maiores. Construcción do coñecemento nas persoas maiores.
Formación de adultos.	Deseño e desenvolvemento de programas para adultos. Estratexias e recursos de ensino-aprendizaxe con persoas adultas.
A aprendizaxe o longo da vida e avellentamento da poboación.	Necesidades formativas dos adultos e maiores.
Os programas universitarios para maiores.	A situación europea e española. Proxección social, asociacionismo, voluntariado e relacións interxeracionais. As Aulas de Formación Aberta: O Programa para Maiores da Universidade de Vigo.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	5	8
Foros de discusión	0	4.5	4.5
Saídas de estudo/prácticas de campo	5	5	10
Titoría en grupo	4	3	7
Presentacións/exposicións	4	20	24
Actividades introductorias	0	6	6
Outros	7	0	7
Sesión maxistral	5	21	26
Traballos e proxectos	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descripción
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado realizará diferentes exercicios que se plantexaran na materia para mellorar a comprensión sobre o contido.
Foros de discusión	Dentro do espazo virtual na plataforma TEMA o alumnado participará no debate e discusión de diferentes tópicos relacionados coa materia.
Saídas de estudo/prácticas de campo	O alumnado participará a lo menos nunha sesión na que está programada unha saída para visitar diferentes centros de educación de adultos.

Tutoría en grupo	Aquel alumnado que o precise podrá realizar consultas de tipo personalizado e en pequenos grupos para clarificar dúbihdas, obter asesoramento sobre a realización dos traballos e exercicios, etc.
Presentacións/exposicións	Intervención en pequenos grupos para expor verbalmente e co apoio de recursos didácticos de diferentes traballos.
Actividades introductorias	Plantearase algunha actividade inicial para recabar información sobre os coñecementos previos cos que conta o alumnado, así como para presentar a materia.
Outros	Para poñer en contacto o alumnado con experiencias sobre formación de persoas adultas levarase un invitado que relatará aspectos relevantes sobre a mesma.
Sesión maxistral	O profesorado exporá oralmente contidos centrales da materia apoiándose en recursos didácticos e incorporará estratexia que promovan a participación do alumnado, atendendo tamen a resolución das diferentes dúbihdas.

Atención personalizada

Descripción	
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención ao alumnado realizaráse a través de diversas vías: a plataforma Tema, por correo electrónico, telefonicamente, e na propia aula na ultima hora de clase. Os estudiantes tamén poderán usar as horas de tutoría que ten o profesorado no seu gabinete.
Tutoría en grupo	A atención ao alumnado realizaráse a través de diversas vías: a plataforma Tema, por correo electrónico, telefonicamente, e na propia aula na ultima hora de clase. Os estudiantes tamén poderán usar as horas de tutoría que ten o profesorado no seu gabinete.

Avaluación

	Descripción	Cualificación
Outros	- Valorarase a participación do alumnado na clase a que se invitará un profesional da educación de adultos, co obxecto de contar a súa experiencia na mesma (0,5 puntos). - Actividade de módulo (ata 1 punto).	Ata 15
Saídas de estudio/prácticas de campo	valorarase a participación e interés do alumnado manifestado nunha saída a Ata 25 diferentes centros de educación de adultos, así coma algunha actividade derivada da mesma (ata 2,5 puntos).	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Valoraránse a realización de diferentes exercicios plantexados co obxecto de aclarar dudas e profundizar nos contidos da materia, desde a oportuna tutorización (ata 1,5 puntos).	Ata 15
Foros de discusión	Valorarase a participación do alumnado nos foros que plantexará o profesorado ao redor de tópicos centrais da materia, tendo en conta a fundamentación axeitada na que se apoia a aportación e a capacidade crítica amosada (ata 1 punto).	Ata 10
Presentacións/exposicións	Valorarase a exposición e intervencións compartidas polo alumnado co resto da clase (ata 1,5 puntos).	Ata 15
Traballos e proxectos	Valorarase o traballo realizado en pequenos grupos polo alumnado, unha vez concretado o tópico desenvolvido, co obxecto de profundizar e entrelazar oportunamente os contidos teóricos cos prácticos desde a oportuna tutorización (ata 2 puntos).	Ata 20

Outros comentarios e segunda convocatoria

A ponderación na puntuación da avaliación é a seguinte:

- Realización de actividades de aula: 60%
- Realización de actividades tutoradas: 30%
- Realización de actividad de módulo: 10%

En segunda convocatoria o alumnado so deberá superar as competencias que non teña ainda acadado.

O alumnado que por motivo xustificado non poda asistir a todas as sesións presenciais contará con actividades alternativas.

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

- Fernández López, E. (2004). Mitos improductivos en la enseñanza con alumnos mayores. En Sáez Carreras, J., Benjamin, A. E. e Chirrem, A. (Eds). Educación y aprendizaje en las personas mayores (pp. 209-230). Madrid: Dykinson.
- Losada Baltar, A (2004). Edadismo: consecuencias de los estereotipos, del prejuicio y la discriminación en la atención a las personas mayores. Algunas pautas para la intervención. Madrid: Portal Mayores, *Informes Portal Mayores*, nº 14. [Fecha de publicación: 28/02/2004]. <http://www.imsersomayores.csic.es/documentos/losada-edadismo-01.pdf>
- Martí Puig, M. (2006). **La educación de adultos en Europa**. Valencia: Universidad de Valencia. Servicio de Publicaciones.
- Medina, A. e Domínguez, C. (1995). *Enseñanza y currículum, para la formación de personas adultas* . Madrid: Ediciones Pedagógicas.
- Requejo, A. (2003). Educación permanente y educación de adultos. Barcelona: Ariel.
- MEC (2000). *Informe sobre la Educación de Personas Adultas en España 1990-2000* . Madrid: MEC.
- MEC (2004). *Una educación de calidad para todos y entre todos*. Madrid: MEC.
- UNESCO (2003). *La renovación del compromiso con la educación y el aprendizaje de adultos*. UNESCO.
- Xunta de Galicia (2006). *Educación de adultos e a distancia en Galicia. Evolución e estado actual do sistema educativo en Galicia*. Xunta de Galicia.

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

- Aramendi, P. (2003). **Educación permanente de adultos** . Guipúzcoa: Universidad País Vasco.-
- De Miguel Negredo, A (2006). *Viejismo en estudiantes de psicología clínica y de la salud* : un primer estudio en España. En Ballesteros S. (Coord). *Envejecimiento, cognición y neurociencia* (pp. 309-320). Madrid: Universidad Nacional de Educación a Distancia, UNED.
- Palmore, E.B. (1999). *Ageism. Negative and Positive*. New York: Springer Publishing Compani.
- Ricoy, M.C. (1996). *El currículum de las personas adultas en educación no formal*. Santiago de Compostela: Tórculo.
- Sanz Fernández, F. (Dir.) (1995). La formación en educación de personas adultas. Madrid: MEC/UNED. 3 tomos.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Compensación das Desigualdades na Educación/O05M007V01105

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Calidade de Vida para as Pessoas Maiores/O05M007V01106

Outros comentarios

Recoméndase participar na marcha da clase e nas actividades/traballos propostos polo profesorado para desenvolver a aprendizaxe e poder superar a materia a través da avaliación continua.
